

בש"פ 4312/18 - חגי/שטראוס/גיאמונסונגו נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 4312/18

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העורר: חגי/שטראוס/גיאמונסונגו

נ ג ד

המשיב: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו
מיום 17.5.2018 במ"ת 29853-10-17 שניתן על-ידי
כב' השופטת ש' זמיר

תאריך הישיבה: כ"ז בסיון התשע"ח (10.6.2018)

בשם המבקש: עו"ד גיל פרידמן

בשם המשיבה: עו"ד קרן רוט

החלטה

1. בפני ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 17.5.2018 (מ"ת 29853-10-17, השופטת ש' זמיר). בית המשפט המחוזי הורה על מעצרו של העורר עד תום ההליכים.

2. ביום 18.10.2017 הוגש נגד העורר כתב אישום שבו תוארו מעשי מרמה שביצע, על פי הנטען, בתחום הנדל"ן. פירוט נוסף באשר לכתב האישום הובא בהחלטה קודמת שניתנה על-ידי בעניינו של העורר ביום 9.1.2018 (בש"פ 10049/17). בעיקרו של דבר, על-פי הנטען, העורר פעל למכירת זכויות בפרויקטים בתחום הנדל"ן באמצעות מצגי שווא. העורר, כך נטען, גבה עשרות אלפי שקלים עד מאתיים אלף שקלים מאנשים שהתעניינו באותם פרויקטים, תוך שימוש באסטרטגיות שיווק אגרסיביות ו"ערבוב" בין חברות שונות שהיו בשליטתו על מנת להקשות את המעקב אחריו וכדי להסוות את פעילותו. כן נטען בכתב האישום כי גם לאחר שהעורר נעצר ושוחרר בתנאים מגבילים הוא המשיך במעשיו ופעל לשיבוש מהלכי משפט. עוד מתואר בכתב האישום כי בשלב זה העורר אף שינה את שמו במשרד הפנים, לאחר שזה פורסם בהקשרו של חשד לביצוע עבירות מרמה.

3. בהתאם לכך, יוחסו לעורר העבירות הבאות: קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 415 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), ניסיון לקבלת דבר במרמה לפי סעיף 415 יחד עם סעיף 25 לחוק העונשין, רישום כוזב במסמכי תאגיד לפי סעיף 423 לחוק העונשין, הונאת נושים לפי סעיף 439 לחוק העונשין, אי מסירת מידע לפי סעיף 213א(א) לפקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ס-1980 (להלן: פקודת פשיטת רגל), אי-גילוי נכסים לפי סעיף 216(1) לפקודת פשיטת רגל, השמטה לפי סעיף 216(6) לפקודת פשיטת רגל, זיוף בכוונה לקבל באמצעותו דבר לפי סעיף 418 לחוק העונשין, שימוש במסמך מזויף לפי סעיף 420 לחוק העונשין, הלבנת הון אסורה לפי סעיפים 3(א) ו-3(ב) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן: חוק איסור הלבנת הון), פעולה ברכוש אסור לפי סעיף 4 לחוק איסור הלבנת הון, שימוש במרמה, ערמה ותחבולה בכוונה להתחמק ממס לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961, שיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק העונשין, וכן הפרת הוראה חוקית לפי סעיף 287(א) לחוק העונשין.

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום נגד העורר הוגשה בקשה לעצור אותו עד תום ההליכים נגדו. בשלב זה ביקש העורר כי האפשרות לשחררו לחלופת מעצר תידון קודם למסירת כל חומר הראיות לעינו, וזאת בשל העיכוב בהעברתו. בית המשפט המחוזי דחה בקשה זו, בקבעו כי דרך המלך היא להכריע בקיומן של ראיות לכאורה תחילה. ערר שנסב על החלטה זו נדחה על-ידי בהחלטת הנזכרת לעיל מיום 9.1.2018.

5. לאחר אי אלו התפתחויות נוספות, הסכים העורר לקיומן של ראיות לכאורה ועילות מעצר, ובית המשפט המחוזי הורה על הגשת תסקיר מעצר בעניינו. בעקבות זאת הוגשו שלושה תסקירים מטעם שירות המבחן, שבמסגרתם נבחנה האפשרות כי העורר יועבר למעצר בפיקוח אלקטרוני בביתו של אחד מהוריו (החיים בנפרד) באילת, לצד פיקוח אנושי של מי מהמפקחים המוצעים: הוריו, אחיו, גרושתו, וכן שניים מחבריו. שירות המבחן התרשם כי המפקחים המוצעים לא יוכלו לזהות מצבי סיכון ולהתאים לתפקיד הפיקוח בנסיבות העניין, בשים לב למכלול קשייו ומורכבותו של העורר. שירות המבחן ציין את דפוסי ההסתרה והמניפולטיביות של העורר, את קשייו בוויסות דחפים ובריסון עצמי, וכן את אופי העבירות המיוחסות לו, שניתן לבצען גם מתוך הבית. עוד ציין שירות המבחן את התרשמותו כי העורר מתקשה לחוות מצבי קושי ולהתמודד עמם, כי הוא נוטה לחפש פתרונות מהירים לקשייו, ואף כי התנהלותו – ובכלל זאת החשד לשיבוש מהלכי משפט – מצביעה על קושי שלו לכבד גבולות וסמכות ולהיענות להם. שירות המבחן אף עמד על תפיסתו העצמית של העורר כקורבן. בסיכומו של דבר, שירות המבחן סבר כי מעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני לא יוכל לצמצם סיכון להתנהלות בעייתית חוזרת מצדו, ולכן ציין כי אינו ממליץ להעבירו מבית המעצר.

6. ביום 17.5.2018 הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר עד תום ההליכים בעניינו. בתוך כך, עמד בית המשפט המחוזי על התכנון המוקדם המוקדם, השיטתיות והשימוש באמצעים מתוחכמים לצורך הונאת הלקוחות שבהם נקט העורר, על פי הראיות הלכאוריות. בית המשפט המחוזי הזכיר כי חלק מהמעשים המפורטים בכתב האישום נעשו מול אנשים שעמם העורר יצר קשר לאחר מעצרו, חקירתו והזהרתו בדבר פעילותו האסורה. בכל אלה, כך נקבע, יש כדי לתת משנה תוקף להתרשמותו של שירות המבחן מקשייו של העורר לכבד גבולות וסמכות ולהיענות להם. בית המשפט המחוזי הוסיף והתייחס לעובדה שלאחר שחרורו של העורר ממעצר קודם הוא שינה את שמו במשרד הפנים ביום 22.5.2017, וזאת על מנת שיוכל להמשיך בביצוע מעשיו הפסולים חרף פרסום שמו כחשוד בביצוע עבירות. כמו כן, ציין בית המשפט המחוזי את האמור בכתב האישום לפיו העורר פעל להדיח עדים ולשבש מהלכי משפט. על רקע זה, בית המשפט המחוזי קבע כי לא ניתן לתת בעורר אמון שיאפשר את העברתו לחלופה למעצר מאחורי סורג ובריח, "טובה ככל שתהא". לבסוף, בית המשפט המחוזי ציין כי לא עלה בידי העורר להצביע על נימוקים כבדי משקל המצדיקים סטייה מעמדתו של שירות המבחן בשלושת התסקירים הארוכים והמפורטים שהגיש.

הערר

7. בערר שבפני טוען העורר, בעיקרו של דבר, כי לנוכח העובדה שמדובר בעבירות הונאה, ניתן לאיין את מסוכנותו של העורר באמצעות מעצר בפיקוח אלקטרוני. העורר מוסיף כי היה על בית המשפט המחוזי לתת משקל לכך שהעורר והמפקחים כולם נעדרי עבר פלילי, כי העורר בחר לשוב לישראל לצורכי חקירה והעמדה לדין (לאחר שקודם לכן עזב את הארץ שלא כדין), וכי בסיכומו של דבר ניתן לתת מענה לקשיים שעלו באמצעות מערך מהודק של פיקוח אלקטרוני, פיקוח אנושי וערביות כספיות גבוהות. לבסוף, מדגיש העורר אף את מצבו הרפואי שהופך את שהותו במעצר למכבידה יותר.

8. העורר מסתמך, בין השאר, על בש"פ 4658/15 פ"פ נ' מדינת ישראל (9.7.2015) (להלן: עניין פ"פ) שבו הורה בית משפט זה על שחרור עורר למעצר בפיקוח אלקטרוני חרף המלצתו השלילית של שירות המבחן.

9. מנגד, עמדת המדינה היא שדין הערר להידחות. המדינה מדגישה כי אין לתת אמון בעורר. בהקשר זה עומדת המדינה על כך שהעורר ביצע לכאורה את העבירות המיוחסות לו מבלי שהיה עליו מורא הדין – לאחר שהוכרז כפושט רגל, ואף לאחר שנעצר בפעם הראשונה לצורכי חקירה. המדינה מוסיפה שלצורך המשך פעילותו הפלילית לכאורה אף שינה העורר את שמו, וכן מציינת כי הוא הואשם בעבירה של שיבוש מהלכי משפט. בהמשך לכך, המדינה טוענת שמתקיימות בעניינו של העורר מספר עילות מעצר, כולן בדרגה גבוהה – מסוכנות וחשש לשיבוש מהלכי משפט (כפי שעולה מכתב האישום), ובנוסף לכך חשש להימלטות.

10. עוד מוסיפה המדינה שיש לאבחן את עניינו של העורר מעניין פ"פ, שעליו הוא מבקש להסתמך, אשר בו ביצע העבירות היה מבוסס על קשר עם חשוד אחר שבאותה עת כבר היה מצוי מאחורי סורג ובריח.

11. להשלמת התמונה יצוין כי במהלך הדיון שהתקיים בפני עדכנה באת-כוחה של המדינה כי מצבו הרפואי של העורר נבדק, וכי הבדיקות שלהן הוא זקוק יבוצעו בזמן הקרוב.

12. לאחר ששקלתי את הדברים אני סבורה שדין הערר להידחות.

13. הלכה היא שסטייה מהמלצה שלילית של שירות המבחן תיעשה באופן חריג, במקום בו קיימים לכך טעמים כבדי משקל (ראו: בש"פ 6626/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 וההפניות שם (15.8.2010); בש"פ 35/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 וההפניות שם (23.1.2018)). בעיקרו של דבר, לא מצאתי כי במקרה זה קיימים טעמים המצדיקים סטייה מהמלצתו של שירות המבחן, שחזרה ונשנתה בשלושת התסקירים. זאת, בניגוד לעניין פישר, שבו הודגש כאמור כי החשוד המרכזי הנוסף בפרשה היה מצוי במעצר מאחורי סורג ובריח (מצב שהשפיע על עילות המעצר).

14. אכן, לנוכח הנסיבות המפורטות בכתב האישום, ובכללן מעשי המרמה וכן ההתנהלות המניפולטיבית שיוחסו לעורר, דומה שאין לומר שהפיקוח המוצע יוכל להפיג את החשש העולה מעילות המעצר – הן לעניין המסוכנות והן לעניין החשש מפני שיבוש. בית משפט זה קבע בעבר כי בעבירות תרמית והונאה קיים חשש ממשי כי הנאשם ימשיך במעלליו גם בעת שהותו בחלופה למעצר מאחורי סורג ובריח (ראו: בש"פ 4720/15 בן משה נ' מדינת ישראל, פסקה 19 וההפניות שם (9.7.2015)). דברים אלה יפים במיוחד מקום שבו מדובר בעורר שכבר הוכיח כי הוא אינו ראוי לאמון שניתן בו, כאשר המשיך לכאורה לקדם את תכניותיו הפליליות ולשבש מהלכי משפט גם לאחר שנעצר ונחקר, בין היתר תוך שינוי שמו במשרד הפנים (ראו והשוו: בש"פ 507/00 מזרחי נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(1) 385, 392 (2000)).

15. לקראת סיום אוסיף כי דבריה של המדינה במעמד הדיון מניחים את הדעת כי המענה שניתן בעת הזו למצבו הרפואי של העורר הוא מספק. כמובן שטענות הצדדים בעניין זה שמורות להם.

16. סוף דבר: הערר נדחה.

ניתנה היום, ל' בסיון התשע"ח (13.6.2018).

ש ו פ ט ת